

פניני באר בשדה

שושני השדה

מתוך התבוננות בפסוקי

פרשת ויצא

בסיפורי הפרשה של שבוע העבר, פרשת תולדות, כבר סיפרו לנו, כאמור, שיעקב אבינו כבר יצא מבאר שבע לחרן כאשר ציוו אותו אביו ואמו. ונשאלת, אם כן, השאלה, למה בפרשת השבוע מתחילים שוב לספר לנו על כך?!! אלא, כי כעת, בסיפור פרשת השבוע, מתחילים לספר לנו, כל כולו, מחדש על כל חייו האישיים העצמאיים של אבינו יעקב...

וכדרכנו בכל שבוע, גם השבוע נשתדל להתמקד, בעיקר, מה אנחנו יכולים ללמוד מכל פרט ופרט בסיפורי חייו הסוערים של יעקב אבינו!

כי התורה היא תורת חיים, והיא באה ללמדנו בינה ודעת, מתוך כל אותם הסיפורים ועובדות החיים של אבינו יעקב, לדעת וללמוד מהם איך להתנהג גם כהיום, כאשר כבר נמצאים עמוק בה'תשפ"ג!

* * *

כמה פעמים קורה בחיינו הפרטיים, שכאשר החלטנו להתחזק במקצת, ולהרבות קצת יותר בשמירת המצוות, ובלימוד התורה, ובעבודת התפלה, תיכף מיד מתגנבת לה מחשבה והרגשה במחשבתנו ובהרגשתנו:

הנה, הנה, עכשיו כבר בוודאי נזכה לזיווג הגון, ולשלום-בית, ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים בזרע של קיימא, ובודאי שנזכה כבר עכשיו להרווחה בכל הקשור לפרנסה וכלכלה! כי הרי סוף כל סוף אני מתנהג כעת אזוי וזוי א גוטער יענק'לה! א ערליכער בחור! א ערליכער יונגער-מאן! (= כמו יענק'לה הטוב! בחור כשר! אברך כשר!) עומד בניסיונות של 'סור מרע', ועוד משתדל גם להרבות ב'עשה טוב'! הנה הנה, קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות!

וכאשר עובר עוד יום ועוד יום, ושום דבר ישועה ורחמים, בשום תחום, לא נראה באופק! מיד צצים ועולים כל אותם הרהורי שאלה, ספקות, כפירות ואפיקורסות, חלישות הדעת וייאוש! איייי, שום דבר כבר לא עוזר לי.. ושום דבר, כנראה, כבר לא יעזור לי!

חברים, איך אומרים: עם יד על הלב! כמה ממכם מרגישים, שוב ושוב, את ההרגשה הקשה הזאת!

ובמיוחד, כאשר מדברים על כך שרוצים גם להיוושע ברוחניות! כאשר רוצים להתחיל להיות 'באמת' ערליך יותר! להיות לומד תורה יותר! להיות מתפלל יותר! להיות שומר עיניים יותר! להיות שומר הפה יותר! ומתפללים על כך, ומחליטים על כך, ועושים השתדלות לזכות לכך! ובסופו של יום: בום! טראה! לא מיניה ולא מקצתיה! אוי! גיוואלד! איזה גודל של חלישות הדעת יש בדבר! כמה עצבות, כמה מרה שחורה, ייאוש ועגמת נפש, נתגבב אז למוח וללב!

טייערע חברים! בואו נחשוב קצת את מצבו של אונזער טאטן יעקב! (= אבינו יעקב) איך הוא היה מתנהג בכל מיני וסוגי מצבים שכאלה.

הוא הרי היה מתנהג תמיד בסדרן בתמימות! א גוט קינד! **יושב אהלים!** גייט מיטן סיסטעם! שטעלט זיך צו מיט אלע מנהגים קדושים, מאכט א גוטן רושם! נו, אבער למעשה, דער ברידער'ל עשיו'קע האט שוין ליינג צוריק חתונה גיהאט, ביי די 40! (= ילד טוב! ... הולך ב'תלם'! מתנהג על פי כל המנהגים הקדושים, עושה רושם טוב! נו, אבל למעשה, האח עשיו'קע כבר מזמן התחתן בגיל 140) ולא רק עם אחת, רק עם שתיים! **'יהודית'!** **'בשמת'!** וואו, איזה שמות! ועוד כאילו בשפת ה'יידיש', יהודית! ... און מען שפילט די שפיל אזוי גיט אז סי קיקט נאך אויך אויס אז סי שמעקט נאך אויך גיט פון תורה מיט מצוות מיט יראת שמים! (= והמשחק הוא כל כך טוב שעוד נראה לעיני כל כאילו ועוד גם מריח ריח טוב ממנה מתורה ומצוות ויראת שמים...) **'בשמת'!** ... - ועוד בסוף, אחרי כל ה'בלגן' עם הוצאת הברכות במרמה על ידי יעקב, הוא מוסיף לו עוד על נשיו, את **'מחלת'!** כן, גם כאן עוד באים חז"ל ומלמדים ש'חתן', גם כעשיו, **'מוחלין לו על כל עוונותיו'!**

מורא'דיג! תראו איך ה'עשיו'קע הזה מצליח בכל דרכיו! סי גייט אים גיט! (= הולך לו טוב) והוא, יענק'לע המתמיד, נשאר בחור מבוגר, מתקרב לגיל 77! למה? למה מגיע לו כך? לא מספיק שהוא צריך 'לגנוב' את הברכות **'במרמה'!** ואת כל זה

הוא עושה אך ורק במצוות אמו עליו! ובמקום לראות בעיניים גשמיות שלנו איך שהוא באמת מתברך, הרי שלא די בכך שלא רואים כלום אלא הוא מעורר עליו את השנאה התהומית של עשיו שונא ליעקב!

לא די בכך שהוא צריך לברוח! **"ויברח יעקב"**! אלא הוא עוד בורח גם כמו עני ואביון! ועוד בדרך מגיע אליפז רשע שהוא בן עשיו ולוקח לו כל מה שיש לו! והוא נשאר רק עם מקלו!

והוא, שותק, מקבל באהבה, ועוד נכנס ללמוד בית מדרשו של שם ועבר! למשך תקופה של 14 שנה! יומם ולילה, מבלי לשכב על מיטה נוחה לשנת לילה! לימוד התורה בשעות היום יחד עם שפיכת הלב והנפש במשך כל שעות הלילה באמירת כל פרקי התהילים, ו 15 **'שיר המעלות'**, וצעת **'ה'אשא עיני אל ההרים מאין, מאין, יבוא עזרי!'**

יענקה המתמיד והתמים, העובד ד' והלמדן, נאלץ לנדוד, לברוח, בערום ובחוסר כל, להתנתק מהאבא והאמא! **'וילך חרנה!'** חרון אף! הסתרת פנים!

הוא לבד, בין חיות יער! בודד, גלמוד, עם פחדים שלא יטרפו אותו! **'ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו'** - שלא ידרסו עליו חיות השדה! והוא נרדם וישן! **'וישכב במקום ההוא!'**

ומלאכי מרום כמעט מסכנים את חייו! לועגים לו, צוחקים ממנו! למעלה אתה חקוק בכסא הכבוד ולמטה אתה ישן!?! **'והנה ד' ניצב עליו לשומרו!'**

השמש שוקעת לו שלא בעונתה! האור הולך לו, החושך בא, המוחין לא מאירים! אין מצב רוח! **'וילן שם כי בא השמש!'** ועוד מבהילים אותו בחלומות מבהילים! ומטרידים את מנוחתו!

אבל הוא, ממשיך בשלו: **'ויפגע במקום!'** גם בשעת צר ומצוק, לילה, חושך, הסתר פנים, הוא מתקן תיקון לדורות של תפלת ערבית!

כן, כן, חבר, כך בונים את הבית היהודי! כך כל אחד מאתנו בונה את מסלול חייו! גם כאשר עובר מה שעובר, בכל זאת להמשיך להיות חזק! להמשיך להיות איתן! להאמין ולהבין שבכל עת ובכל מצב יש גם את ה'והנה ד' ניצב עליו לשומרו! לכן, פנה אליו! שפוך לבך ונפשך לפניו, גם בשעת כל העירבוביא והערבים

שעובר עליך! אתה לא חייב להתפלל, זה **רשות**, אבל זה כדאי! זה יאיר לך את הלילה!

* * *

יענק'לה שלנו, בן ה 77... קם על רגליו לאחר שנת לילה מלאה נדודי שינה! מצויד עם ההבטחה האלוקית: "**ושמרתך**" "**והשיבותיך**"! וכיון ששמע בשורה טובה נעשה לו קל ללכת! "**וישא יעקב את רגליו ללכת ארצה בני קדם**"! הוא הולך לעשות את מצוות ההשתדלות, כבקשת הוריו, לחפש לו אשה הוגנת מבית משפחת אמו.

אבל מרחוק, הוא צופה גם את הקשיים שעדיין עתידים לעבור עליו! הנה, ה'**באר בשדה**' מול עיניו! הנה הנה הבית-הכנסת! הנה הנה הבית-המדרש! החברים הטובים! "**שלושה עדרי צאן רובצים עליה**". אבל עדיין, "**האבן גדולה על פי הבאר**" - היצר הרע, הלב האבן, עדיין גדולה! "**לא עת האסף המקנה**". עדיין לא הגיע זמן גאולתו! עדיין יש קשיים בחיים, עדיין יש מעברים בחיים.

אבל, מה שכן, יש כוח ביד ההתאספיות של כוח הרבים "**לגולל את האבן מעל פי הבאר**"!

כן חברים יקרים! יעקב אבינו, כבר בתחילת דרכו לבנות את ביתו, מראה לנו את הדרך, הוא מראה לנו איך שהוא עצמו יכול, בקלות, עם אצבע אחד, לגולל את כל כוחו של היצר הרע! כי יש בכוח הצדיק האמת להאיר אור נערב נפלא ונורא בלב כל המתקרבים אליו, ובבת אחת, לתת להם להרגיש הרגשת מיאוס לכל הבלי עולם הזה! והרגשת התענוג הגדול של עבודת ד'! הוא יכול, בקלילות, לגולל מעל כל אחד ואחד את לבו לב האבן, ואת כוח היצר הרע, המונע ממנו כל טוב!

אבל, יעקב אבינו מזהיר אותנו, ומראה לנו דרך, שעיקר העבודה, בינתיים, הוא להתאסף יחד חברים, "**האסף המקנה, יאספו כל העדרים**", ואז, "**וגללו**", ביחד, "**את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן**"!

נכון, מיד אחר כך, "**והשיבו את האבן**"! כל אחד חוזר לביתו, לעבודתו, לחיי היום יום שלו, והיצר הרע, הלב האבן שוב מתגבר! אבל כל עוד לא הגיע זמן גאולה צריך תמידים כסדרן להתאסף יחד מעל ה'**באר בשדה**', ולגולל יחד את האבן מעל פי הבאר, ולהשקות את נשמותינו, ואת נשותינו, ובנינו ובנותינו! (ומי שרוצה לרוות צמאונו בדברים ערבים נעימים ונפלאים בכל אורך פסוקי פרשת השבוע, יעיין נא היטב בדברי **מוהרנ"ת**

בליקוטי הלכות, חושן משפט, הלכות מתנה, הלכה ד' מסעיף יב' עד סעיף יד' - ויאיר לו את השבת באור נפלא נעים ונערב!!!)

* * *

ואם כבר חשבנו זהו, סוף סוף הגיע כבר יעקב אל המנוחה ואל הנחלה, הוא כבר מצא את שאהבה נפשו, את בת זוג ההוגנת לו מן השמים, רחל אמנו, הרי באים מיד סיפורי פסוקי פרשת השבוע ללמדנו בינה, כמה סבל עוד צריך אבינו יעקב עד הגיעו אל המנוחה ואל הנחלה!

7 שנים של עבודה קשה ומפרכת עם הצאן של לבן, ממתנים לו, בכדי לזכות לרחל אמנו! (כן, לא רק אנחנו צריכים לשבת לפחות 7 שנים בין כותלי הישיבה בכדי לזכות לרחל שלנו!) נכון, זה עובר עליו מהר, "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה!" אבל זה בכל זאת עדיין לא תיכף ומיד! זה לא כמו אצל אמו רבקה, שתיכף כשבא אליעזר עבד אברהם היא מתרצית ללכת אתו לקראת יצחק בעלה!

והנה, אחרי 7 שנות עבודה קשה ומפרכת, וכבר מגיע היום שיעקב נעמד ודורש את שלו: "הבא את אשתי כי מלאו ימי!" והנה, שוב מפח נפש גדולה ונוראה! במקום את רחל, הוא מקבל את לאה, "והנה היא לאה!" למה? למה ד' תעשה כל אלה!? אבל יעקב מבין לעומק שיד ד' לטובה ולברכה, ועל אף הקושי שבדבר! הוא מוכן ומזומן להשקיע עוד 7 שנים נוספות!

בתוך השבע שנים הללו, של עבודה קשה ומפרכת, כבר נולדים לו גם 11 שבטי יה! ומעתה, יש לו לא רק עבודה קשה של פרנסה וכלכלה, אלא גם עבודה קשה ומסובכת ביותר של שלום-בית עם 4 נשיו! "שנאה לאה!" "הפעם ילווה אישי אלי!" "ותקנא רחל באחותה!" "ויחר אף יעקב ברחל!" "המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני!" "אסף אלוקים את חרפתי!"

וכאשר כבר מסתיימים להם כל אותם ה-14 שנים, מתברר שיעקב עדיין בעירום ובחוסר כל! יש לו רק את נשיו ואת ילדיו! "תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתי אותך בהן ואלכה!"

* * *

זהו, יעקב רוצה כבר לברוח משם, לחזור לבית הוריו, לחזור לארץ ישראל! אבל עדיין יד ד' מראה לו שיש עוד זמן! עוד לא הגיע זמן גאולתו! עדיין הוא צריך להשקיע עוד 6 שנים של עבודת כפיים קשה ומפרכת! ואם זה לא מספיק, הוא צריך כעת לעבור יסורי גיהנום של **החלפת משכורתו עשרת מונים!** רמאויות על גבי רמאויות, ביטולי הסכמים! הפרות חוזים! הצבת כל פעם מחדש של תנאים חדשים!

אבל, בתוך כל ים הצרות, יעקב קשור לאלוקים חיים ומלך עולם, ומלאך ד' שומרו ומודיע לו בחלום הלילה: **"ראיתי את כל אשר לבן עושה לך"**! ולכן, בסופו של יום, ההבטחה האלוקית גם מתקיימת במילואו, על אף כל הקשיים שבדרך: **"ויפרוץ האיש מאוד מאוד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים!"**

ברגע האחרון, יעקב רואה שאין ברירה, ועם שווער כמו לבן צריך רק לברוח! ועשה מעשה, **"ולא הגיד לו ללבן כי בורח הוא"**! והקליפה הקשה הזאת של לבן לא מוותר! וברגע שנודע לו על הבריחה הוא מתחיל לרדוף אחריו, וכשפוגשו מתפתח ויכוח נוקב:

"ויהי ליעקב וירב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי! זה עשרים שנה אנוכי עמך רחלך ועזך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי טרפה לא הבאתי לך אנוכי אחטנה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנובתי לילה הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני זה לי עשרים שנה בביתך עבדתך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את משכורתי עשרת מונים!"

חברים! כמה לימוד עצום מבצבץ מכל תיבה ותיבה בסיפורי הוד הללו!

כמה אנחנו באים בטרונאי ובטענות, על מצבנו, כאשר עובר עלינו קשיים, גשמיים ורוחניים! כמה פעמים החלטנו לוותר לגמרי על קרבת אלוקים בגלל כל הקשיים שעוברים עלינו!

והנה לנו דוגמא חיה, אבינו יעקב! מסכת חיים מלאים עם צער ויסורים, עגמת נפש ועבודה קשה ורבה – אבל הוא נשאר תמיד בשלו! בכל הקשור לקרבת אלוקים ולעשות רצונו!

כולנו נקראים בני ישראל, על שם ישראל אבינו! "כי ישראל - אף על פי שחטא ישראל הוא!" וגם פושע, עדיין נקרא בשם: פושע ישראל! לאמור ולהודיע: כי יש בנו את הכוח ללמוד ממעשה אבינו יעקב וישראל, להיות גם אנו מחוברים תמיד לאלקים חיים ומלך עולם.